

תתן¹ אמת ליעקב חסד לאברהם², וצ"ל והלא יעקב מדתו מדת האמת³, וכידוע⁴ דיעקב הוא בחי' מדת הת"ת, בחי' קו האמצעי, שע"ז נא⁵ ונתתם לי אות אמת, ואיתא בזהר⁶ ע"ז, דא אות וא"ו, בחי' קו האמצעי, שהוא מדת הת"ת, שזהו בחי' אמת, וכמ"ש במ"א⁷, וא"כ מה"ע נתינת האמת ליעקב. ולהבין זה צלה"ק משנת"ל⁸ בענין כל הנקרא בשמי ולכבודי כו'⁹, דשמי הוא שמי המיוחד ביי, והיינו בחי' עצמות המלכות דא"ס, בחי' ההתנשאות שמצ"ע, ששם שרש ומקור נש"י כו', ולכבודי זהו בחי' התפשטות המלוכה שחוץ לעצמותו כביכול, דהיינו להיות מלך על עם כו', שזהו שרש ומקור העולמות כו'.

ועז"א¹⁰ ולכבודי בראתיו יצרתיו⁸, שמבחי' כבוד שהוא בחי' מלכות, בחי' המחשבה דאנא אמלוך¹¹, מזה נתהוו בחי' בראתיו יצרתיו כו', בראתיו הוא בחי' עלמין סתימין דלא אתגליין, ויצרתיו בחי' עלמין דאתגליין¹², וכמ"ש¹³ יוצר אור ובורא חשך, שבריאה נק' חשך¹⁴, שאינו נגלית, והיינו מפני ריבוי האור, דמשו"ז היא בבחי' חשך והעלם לגבי למטה, וכמו באור השמש אינו¹⁵ יכולים להסתכל מפני תוקף וריבוי האור כו', וכמו הסומא שא"י¹⁶ לראות, שזהו רק מפני שנתייבשו הגלידים הדקים המכסים על העין כו', ומשו"ז נקרא סגי נהור כו'¹⁷, וכמ"ש במ"א¹⁸, וזהו ג"כ מה שבריאה נק' חשך, שמפני ריבוי האור ה"ה בבחי' חשך למטה כו'. וגם בעצמו הוא בבחי' חשך, והיינו ע"ד מ"ש בת"ז¹⁹, כ"ע אע"ג דאיהו אור צח אור מצוחצח אוכס הוא קדם עה"ע²⁰, שהו"ע הביטול, שנק' שחרות וחשך, בבחי' העדר ההתפשטות כו', והיינו מצד הקירוב לאו"ס, וידוע ומורגש שם בחי' האו"ס, לזאת הוא בבחי' חשך וביטול כו', וכמ"ש במ"א²¹ בענין כולא קמי' כלא חשיב²², קמי' דוקא, היינו במדרי' כזו שנרגש שהוא קמי' כו', וכל מה

- (1) לכללות המאמר ראה בנסמן לקמן הערות: 10, 37, 88, 100.
- (2) מיכה ז, כ.
- (3) ראה זח"ב רעו, א. זח"ג שב, א. וראה גם זח"א קסא, א.
- (4) במקומות שננסמו לקמן הע' 6.
- (5) ח"ג ב, א. וראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' שסח ואילך. מאמרי אדהאמ"צ הנחות תקע"ז ע' ח ואילך. ביאורה"ז להצ"צ ח"א ע' שיג ואילך.
- (6) ראה תניא אגה"ק ס"ו (קט, ב). סה"מ תרכ"ז ע' שצט. תרכ"ט ס"ע שיד"טו. תרל"ד ע' רסא ואילך. ע' רסד"ה. שס ואילך. תרס"ג ח"א ס"ע לח ואילך. קכו ואילך. שם ח"ב ע' צא ואילך.
- (7) במאמר הקודם (לעיל ע' ושצה ואילך).
- (8) ישע"י מג, ז.
- (9) ראה סוטה לת, א. מו"נ ח"א פס"א.
- (10) הבא לקמן מיוסד על ד"ה ואולם חי אני בסה"מ תרל"ד ס"ע רמא"ב.
- (11) ראה בנסמן לעיל ע' ורטו הע' 152.
- (12) ראה תקו"ז בהקדמה (ז, א).
- (13) ישע"י מה, ז.
- (14) ראה פע"ח שער ז (שער הק"ש) פ"א. משנת חסידים מס' תפלת הבריאה פ"א, ופ"ז. ח. לקו"ת דרושים ליוהכ"פ סט, ב. שה"ש ד, ג. מב, ד. המשך וככה תרל"ז פע"ב ואילך (ע' קטו ואילך). לעיל ד"ה קדושים תהיו (ע' רעז).
- (15) כ"ה בכת"ק, ואוצ"ל: אין.
- (16) = שאינו יכול (או: איננו).
- (17) ראה ברכות נו, א. נה, א. חגיגה ה, ב (ושם: מאור עינים). רע"ב פסחים פ"א מ"א. ועוד.
- (18) המשך וככה תרל"ז פע"ג (ע' קיז). סה"מ תרס"ח ע' לב. המשך תער"ב ח"א ע' ערה. ח"ב ע' אכד. ועוד.
- (19) ת"ע (קלה, ב).
- (20) כתרא עילאה .. עילת העילות
- (21) ראה תניא אגה"ק ס"ו ב (קג, ב). סה"מ תר"ל ע' לג ואילך. ועוד.
- (22) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

שהוא יותר קמי' ה"ה יותר כלא כו'.²¹ וי"ל דשייכות ג"כ לענין גילוי האור, עפמ"ש במ"א²³ בענין אין זולתך²⁴, דקאי על גילוי הקו, דלהיות שהקו הוא בחי' אור הדבוק במקורו, לזאת נרגש שם איך שהוא לבדו הוא ואין זולתו כו', והיינו בהאור דוקא, לפי שהאור דבוק במקורו ה"ה מרגיש את מקורו כו' (ומבחי' הכלים וכן מהתהוות העולמות אנו יודעים שאין ערוך כו'.²⁵) וזה"ע החשך שמצד ריבוי האור, דהיינו דלפי שמאיר שם גילוי אור עליון יותר (דז"ע ריבוי האור), והיינו אור הדבוק במקורו, לזאת הוא בבחי' חשך וביטול, בבחי' העדר המציאות כו'. והעיקר יתפרש זה בבחי' אדם דבריאה דכללות, דהיינו בחי' א"ק²⁶, שגם הכלים דשם הם בבחי' העדר המציאות לגמרי, וכמו שנת"ל (ד"ה וספרתם לכם²⁷) דע"ס דא"ק הן בבחי' פשיטות לגמרי כו', והיינו לפי שבא"ק מאיר גילוי אוא"ס ממש הדבוק במקורו, ונרגש שם איך שהוא לבדו הוא ואין זולתו כו'. אמנם יתפרש ג"כ בבחי' בריאה הפרטיות, שהרי ידוע²⁸ דבבריאה לא יש עדיין מציאות יש, עד שאין אנו יכולים לכנותו בשם, ונק' תהו, דבר שמתהו כו'.²⁹ כידוע ומבואר במ"א²⁸, א"כ ה"ה ג"כ בבחי' חשך בבחי' העדר המציאות כו', ומבואר במ"א³⁰ שזהו לפי שבריאה הוא היש הראשון שנברא מהאין האלקי, מאיר שם גילוי האין, ומשו"ז אין העולם במציאות יש עדיין, וכמו אותיות החקוקים על אבן טוב כו' (מ"מ, לומר מצד שהאור דבוק במקורו, כבד לומר על עולם הבריאה הפרטיות, וזה שייך בבחי' בריאה דכללות כו'). ויצירה הוא בחי' אור¹⁴, לפי שאינו מאיר שם האור בגילוי כ"כ, ה"ז³¹ בבחי' מציאות בעצמו, וגם בבחי' גילוי לזולתו כו'. ויתפרש ג"כ בבחי' יצירה דכללות, שזהו התחלת הגילוי מבחי' העלם דא"ק, וגם שם הוא התחלת הכלים, וכמ"ש בע"ח³² דהתחלת הכלים הוא בעקודים כו'. והעיקר יתפרש זה בבחי' יצירה דפרטיות כו'. וזהו מ"ש בכתהאריז"ל³³ דכשיגיע ליוצ"א³⁴ ימשמש בתש"י, ובבורא חשך ימשמש בתש"ר, שתש"ר הם למעלה מתש"י, ונרמז בבורא חשך דוקא, והיינו לפי שהחשך דבריאה הוא למעלה מבחי' האור דיצירה כו' כנ"ל. וזהו בחי' עלמא דאתכסיא ועדאת"ג, דבד"פ³⁵ ה"ה התהוותם הוא מבחי' מח' ודבור, דמח' הוא בחי' העלם, ומזה נתהוו בחי' עלמין סתימין כו', וזהו ההתהוות שמבחי' מחשבה דאנא אמלוך כו', וההתהוות דעלמין דאתגליין זהו שנפרט ע"י בחי' הדבור להיות עולמות בבחי' מציאות כו', והו"ע מאמר סתום ומאמר פתוח כו'.³⁶ אמנם בכללות אומר ולכבזי בראתיו יצרתיו כו', דכללות התהוות העולמות הוא מבחי' כבוד מלכות, בחי' התפשטות מלכותו

שא

23) סה"מ תרנ"ב ע' יב. תרנ"ד ע' מב.

24) פיוט "הכל יודוך" בתפלת שחרית דשבת.

25) פיוט "הכל יודוך" שם. וראה סה"מ תרנ"ב שם ס"ע

ו"ז. תרנ"ד שם ע' לו. המשך תער"ב ח"א ע' יב. סה"מ פר"ת ע' ג. ועוד.

26) ראה בנסמן לעיל ע' וריג הע' 1211.

27) לעיל ע' רפ ואילך.

28) ראה הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' לו. סה"מ

תרס"ה ע' קסז. תרפ"ו ע' רעו. תרצ"ב ע' צז. ועוד.

29) ס' הבהיר אות ב. רמב"ן בראשית א, א (בשם מדרש ר')

נחוניא בן הקנה [הוא ס' הבהיר]). פרדס שער כג (שער ערכי

הכינויים) פכ"ב ערך תהו (בשם ס' הבהיר). עץ חיים שער מב

(שער דרושי אבי"ע) פ"א (בשם ס' הבהיר ורמב"ן שם). הובא

באוה"ת בראשית (כרך ג) תפט, א.

30) ראה סה"מ תרס"ב ע' שנו ואילך. תרפ"ו ע' ל ואילך.

תרפ"ח ע' קסט ואילך. תרצ"ט ס"ע 223 ואילך. ובמקומות שנסמנו בהע' 28.

31) בכת"ק לא ברור ואולי כתוב: ה"ה.

32) שער ו (שער העקודים) פ"א. שער ז (שער מטול"מ)

פ"א. וראה גם לעיל ד"ה שובה ישראל ע' וכוט.

33) ראה פע"ח שער ז (שער הק"ש) רפ"א. משנת חסידים

מס' תפלת הבריאה פ"א מ"זח. ועוד.

34) = ליוצר אור.

35) = דבדרך פרט.

36) ראה שבת קד, א.

ית, והיינו דמבחי' מח' דאנא אמלוך, שזהו בחי' התפשטות דמלכות דא"ס, נתהוו בחי' בי"ע הכללים²⁶, בחי' א"ק, אדם דבריאה דכללות, ועקודים נקודים כו', דהתהוות זאת זהו לפי שעלה ברצונו ומח' אנא אמלוך כו', אבל בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' מח' זו, אינו שייך לעולמות כלל כו'.

וא"כ³⁷ כל האורות והגילויים בעולמות הכל הוא מבחי' מלכותך לבד כו', שכל ענין בחי' מלכותך נק' אחרי הוי"ו³⁸. דהנה כתיב³⁹ מושיב מלכים לכסא, וכתיב⁴⁰ וישב ה' מלך לעולם, הרי דענין המלוכה הוא בחי' ישיבה. והנה בחי' ישיבה היא בבחי' אחוריים לבד⁴¹. וכך מ"ש⁴² מלכותך מכ"ע⁴³, זהו רק בחי' אחוריים וחיצוניות לבד, שהוא רק בחי' זיו והארה שאינו נוגע לעצמיותו, דלהיות דכללות ענין המלוכה היא בחי' ההתנשאות על הזולת, ה"ז בחי' הארה לבד. דעם היות דכל המדות הן ג"כ שייכים אל הזולת דוקא⁴⁴, לא לעצמו, מ"מ, ה"ז בחי' הקירוב שלו אל הזולת, וכידוע⁴⁵ דהשפעת המדות הן בבחי' קירוב כו', וההשפעה שבבחי' קירוב הוא שנמשך גוף ומהות הדבר, וכידוע בענין גילוי ההעלם דעו"ע⁴⁶ כו', וכמ"ש מזה בד"ה וידבר כו' כה"ד האלה⁴⁷ רס"ה (ובאמת זה ג"כ הארה, לא העצם ממש, אלא שנמשך גוף ההארה כו'. והגם דלמטה במדות ג"כ אין גוף המדה נמשכת, כ"א מה שגורם ההשפעה כו', אמנם למעלה, הרי במדות אופן ההמשכה היא שגוף המדות נמשכים, וכמו מכלכל חיים בחסד כו'⁴⁸, ובדוגמא כזאת יש למטה ג"כ, כמו המפיטו כו'⁴⁹, וכמ"ש במ"א⁵⁰). אבל בחי' מלכות, הגם שהיא ג"כ התחברות המלך עם העם כו', הרי ההתחברות היא ע"י הריחוק וההתנשאות דוקא, וממילא אינו נמשך בחי' העצמות, כ"א בחי' זיו והארה לבד כו', והיינו שאינו נמשך גם עצמות ההארה ומהותה, כ"א בחי' הארה דהארה לבד כו'. והגם דענין המלוכה בשרשה היא למעלה מאד, וכידוע⁵¹ דענין המלוכה מגיע בעצם מהות הנפש כו', מ"מ, בחי' ההתנשאות בפועל על הזולת הוא בחי' הארה דהארה לבד, שאינו נוגע לעצמותו כו'. וכמו"כ למעלה, בחי' המחשבה ורצון דאנא אמלוך, שהיא בחי' המלוכה וההתנשאות על העולמות, ה"ז בחי' זיו והארה לבד כו'. וזהו בחי' מלכות דא"ס שאחר הצמצום, דעם היות שהיא ההמשכה שבבחי' א"ס, כמשנת"ל (סד"ה החדש הזה לכם ובהדרושים שאח"כ⁵²), מ"מ, גם המשכה זו היא בחי' הארה לבד לגבי עצמות אוא"ס כו'. וזהו מלכותך מלכות כל עולמים, פי', כל

שב

(45) ראה סה"מ תרס"ד ע' קנב"ג. ועוד. וראה גם בנסמן בהע' הקודמת.

(46) = דעילה ועלול.

(47) כ"ה בכת"ק, ואוצ"ל: "בד"ה וכל העם רס"ה". סה"מ תרס"ה ע' רמא ואילך. שם ע' רמו ואילך.

(48) ברכת אתה גבור בתפלת שמו"ע. – וראה לעיל ד"ה וידבר גו' במדבר ע' שו. וש"נ. סה"מ תר"ס ע' קלב וראה גם שם ע' קכב"ג.

(49) ראה בבא בתרא ט, ב.

(50) ראה סה"מ תרל"ג ח"ב ס"ע תסה ואילך. תרנ"ג ע' עדר"ה. תר"מ סה"מ מלוקט ח"ד בהוספות ע' שמי"שמא. וראה גם אוה"ת שופטים ס"ע תתמה"ו.

(51) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ו ע' ריג ואילך. ובכ"מ.

(52) לעיל ע' רטו ואילך, וע' ריח ואילך.

(37) הבא לקמן מיוסד על ד"ה לא הביט און ביעקב בסה"מ תרל"ט ח"ב ע' תס"סא.

(38) ע"פ ראה יג, ה. ועוד.

(39) כן הוא גם בתו"א [תצוה] [פה, א]. ובכ"מ. וכנראה הכוונה לאיוב לו, ז. וצ"ע (הערת כ"ק אדמו"ר ז"ע בסה"מ עטר"ת ע' שח).

(40) תהלים כט, י"ד.

(41) ראה תו"א תצוה וסה"מ עטר"ת שם. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תסד. ועוד.

(42) תהלים קמה, יג.

(43) = מלכות כל עולמים.

(44) ראה לעיל ד"ה נר חנוכה ע' וקמט ואילך ובנסמן שם בהע' 31.

עולה מספרו חמשים⁵³, והיינו שכל האריכות דנו"ן אלפי' יובלות⁵⁴ הם הכל מבחי' מלכותך לבד כו'. וכמ"ש⁵⁵ לכו חזו מפעלות אלקים אשר שם שמות בארץ, וארו"ל⁵⁶ א"ת שמות אלא שמות, והענין, כי בחי' שמות הו"ע חד חרוב⁵⁷, דהיינו בחי' מנוחה, סוף ותכלית כל העליות⁵⁸, ואעפ"כ, כ"ז הוא בחי' שמות, שאין זה אלא מבחי' שמו, מדת מלכותו ית'. וז"ע שמות בארץ, ארץ הוא בחי' מלכות, ופי' שמות בארץ דכל העליות הכל הוא בבחי' המל' לבד. וכמא⁵⁹ יחיד חי העולמים מלך כו', כלומר, שהוא יחיד ומיוחד לבדו כמו קודם שנבה"ע, שאינו בגדר עלמין כלל, ומה שהוא חי העולמים, הנה החיות המתפשט בעולמות אינו אלא בבחי' מלך. ומלכותך מכ"ע כתיב, שכל העליות וכל העולמות עד רום המעלות בכל שמיטה ושמיטה וכמה שמיטין ויובלות כו'⁶⁰, הן הם רק בחי' מלכותו ית', שמתענגים ונהנים מזיו השכינה, ובעונג זה יש כמה מדרי' ועליות עד רום המעלות. וכ"ז הוא רק התפשטות זיו כבוד מלכותו ית' (במ"א מבואר⁶⁰ דזיו השכינה שיהי' לעתיד הוא בחי' אוא"ס הסוכ"ע כו', אבל כ"ז הוא מבחי' המלכות כו', ולכן נק' זיו השכינה כו'). וכדי שיהי' בחי' מלוכה זו, כתיב⁶¹ כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, שזהו ע"י בחי' גבורות וצמצומים⁶². וזהו ג"כ שאו"ל⁴⁸ אתה גבור לעולם אד', שכדי שיהי' בחי' שם אד', שמורה איך שאנת אשתמודע אדון על כולא⁶³, זהו ע"י שאתה גבור, שע"י בחי' הגבורות וצמצומים, עי"ז נמשך שיהי' בחי' אדון לעולם כו'.

וזתן שאומרים בנוסח התפלה כמה פסוקים המורים שההתבוננות היא בבחי' מלכות, שנק' אחרי הוי', כמו יהללו את שם הוי'⁶⁴, היינו בחי' שם והארה מבחי' שם הוי', וכן ישתבח שמך לעד מלכנו, וכולם מקדישים ומעריצים וממליכים את שם כו'⁶⁵, שהוא בחי' אריכות ההתבוננות איך ששרש התהוות כל העולמות העליונים והתחתונים הוא רק מבחי' זיו והארה בעלמא, שאינו נוגע כלל לבחי' עצמותו ית'. והתבוננות זאת עיקרה היא בפסוק שני דק"ש, בשכמל"ו⁶⁶ (דבד"כ הוא בכללות התפלה שיש בה פסוקים כנ"ל, ועיקרה הוא בפסוק בשכמל"ו), וכידוע כפי' שם כבוד מלכותו, שזהו בחי' הארה דהארה דבחי' מלכות⁶⁷, ובחי' זו היא לעולם ועד, והיינו כענין מלכותך מכ"ע הנ"ל. ועי"ז נעשה להיות ואהבת את הוי' אלקיך כו'⁶⁸, דהיינו להיות בבחי' אהבה ותשוקה לעצמותו ית', כמ"ש⁶⁹ מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כו' כנ"ל (בד"ה ועשית ח"ש ובהדרושים שאח"כ⁷⁰),

53 ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פי"א ערך כל רבינו בחיי בהר כה, ח.

54 ראה בחיי שם. שערי תשובה לאדהאמ"צ ע, ג. וש"נ. תהלים מו, ט.

56 ברכות ז, ב. ר"ה לא, א. סנהדרין צו, א. – וראה בכ"ז תו"א מגילת

אסתר צו, א. וראה גם לקו"ת בהר מא, ד. ועוד. ראה גם לעיל ע' יח ובנסמן שם בהע' 68.

59 ברכת ברוך שאמר. ראה לקו"ת שה"ש כט, ד. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תצב"ג.

תו"מ סה"מ מלוקט ח"ג ע' רכד ואילך [ובהוצאות הקודמות הוא בחי' ע' לו ואילך]. ובכ"מ.

61 תהלים קמה, יא. ראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקב. וש"נ.

63 תקו"ז בהקדמה (ז, ב).

64 תהלים קמת, ה. יג.

65 ע"פ נוסח ברכת יוצר אור.

66 = ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ראה פסחים נו,

א. – אף דברוך שם כו' אינו בתנ"ך, בכ"ז קוראו ג"כ פסוק,

אגב דשמע ישראל. וי"ל עוד שהוא מפני שמצינו בכמה

מקומות בחז"ל על נוסח תפלה עתיקה הביטוי „דכתיב“ (זח"א

לד, א. ובכ"מ. תוד"ה נשים ברכות כ, ב). או גם „קרא“ (ת"ז

ת"י נ"ז ע"פ שטחיות הלשון שם) – ולכן שייך לקרותו „פסוק“.

– הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בסה"מ תש"ט ע' 150.

67 ראה לקו"ת אמור לא, סע"ג-ד. ובכ"מ.

68 ואתחנן ו, ה.

69 תהלים עג, כה.

70 לעיל ע' שכב ואילך. ע' שלב ואילך.

כ"א כלה שארי ולבבי⁷¹ בבחי' צמאון, כמ"ש⁷² צמאה לך נפשי, שענין הצמאון היא תשוקה נפלאה מאד, שלכן נא' ל' צמאון, ולא אמר ל' רעב, לפי שענין בחי' הצמאון היא תשוקה יותר נפלאה, כמו מי שהוא צמא למים היא תשוקה היותר גדולה מכמו הרעב ללחם. ולכן אמר צמאה לך נפשי, שע"י ההתבוננות בתפלה איך שכל ההתהוות וכל הגילויים הכל הוא בחי' זיו והארה לבד, הבאה ע"י ריבוי צמצומים מאד, ולכן אני הוי' לא שנית⁷³ כלל כו', עי"ז בא להיות בבחי' צמאון ותשוקה לאוא"ס עצומ"ה, שלא יהי' לו שום רצון אחר כלל, כמו הצמא למים, (שמפני) שהתשוקה למים היא גדולה כ"כ עד שכל רצונותיו בטלים לגבי צמאונו למים ואין לו רצון אחר כלל כו'. וכל זה הוא ע"י ההתבוננות בבחי' אחרי הוי', היינו שכל השתל' העולמות הוא מבחי' אחוריים וחיצוניות, שהוא הארה בעלמא לבד כו', ולכן נק' התפלה בשם אחר כו'.

וזהו בחי' יעקב עבדי⁷⁴, עבודה דתפלה, שאינו מאיר בחי' גילוי שם הוי', כ"א העבודה היא בהגילויים שע"י שם אלקים, דהיינו ההתבוננות בבחי' זיו והארה לבד שע"י הצמצום כו', הנק' אחרי הוי' כו' כנ"ל. וגם כללות ההילוך הוא בבחי' אחוריים וחיצוניות, שאינו מאיר בחי' הארת פנים דשם הוי', כ"א בחי' אחוריים לבד כו', כנ"ל בפ' הא' דאחרי ה'75. והעבודה בזה היא להיות בבחי' רצון ותשוקה לעצמות או"ס שלמעלה מבחי' הצמצום דשם אלקים כו', אבל זהו ע"י ההתבוננות בהזיו וההארה, ועי"ז בא לבחי' הצמאון לעצמות או"ס, והיינו, לא שעבודתו היא בבחי' עצמות או"ס, להתבונן ולידע בחי' הפלאות העצמות ורוממות האוא"ס, ושע"י יתפעל אל בחי' העצמות כו', כ"א ההשגה והתבוננות שלו היא בהארה המצומצמת דשם אלקים, וע"י שמשגיג שזהו רק הארה לבד, כנ"ל בפ' הב' דאחרי ה'76, עי"ז יתפעל בצמאון ותשוקה לבחי' עצמות או"ס כו' (ובאופן הא' בפ' אחרי ה', העבודה היא זה גופא להיות בבחי' הילוך זה, ללכת בדרכי ועקבות אביו לראותו מאחוריו עכ"פ כו', ונכלל בזה הן היגיעה בהתבוננות, והן הביטול וההמשכה מה שנמשך אל עצמותו ית' מפני שכך יאתה לו כו', כמשנת"ל ד"ה השמים מספרים⁷⁷, והרצוא הוא בבחי' תוקף הרצון כמו מצד ההשגה דבחי' כולא קמי' ומצד בחי' הפלאות ורוממות דאוא"ס כו', אלא שהוא בבחי' אחוריים לבד, שאינו מאיר אצלו האור בגילוי כו', וכמשנת"ל שם). וכמו"כ העבודה בזה להסיר ההעלמות וההסתרים דשם אלקים כו', דכ"ז שייך בהזיו והארה שע"י הצמצום כו'. וכ"ז הוא בחי' יעקב עבדי, שע"י העבודה בבחי' שם אלקים, מאיר אח"כ גילוי שם הוי' כו'. והו"ע בחי' החזרת פנים שהאב מחזיר פניו אליו, ועוד באה"ר⁷⁸ בכפליים כו'. והו"ע בחי' זכרתי לך שנעשה ע"י בחי' לכתך אחרי⁷⁹, כמשנת"ל בד"ה הנ"ל, וגם ע"י בחי' צמאה לך נפשי, [ש]על ידי ההתבוננות בבחי' הזיו והארה, מאיר לו גילוי בחי' עצמות או"ס כו' (ואמיתית הגילוי יהי' לעתיד, ורק מעין זה מאיר גם עכשיו, וכמשנת"ל ד"ה נשא את ראש⁸⁰ בענין מל"ת כו').

ובד"ה כי מראש צורים (לעיל ע' ושצב ואילך).
 (76) בד"ה כי מראש צורים (לעיל ע' ושצב ואילך).
 (77) לעיל ע' שלג ואילך.
 (78) = באהבה רבה.
 (79) ירמ"ב, ב.
 (80) לעיל ע' שמח.

(71) תהלים שם, כו.
 (72) שם סג, ב.
 (73) מלאכי ג, ו.
 (74) ישע"י מד, א. – כאן הוא סיום הענין שהחל לבאר לעיל בד"ה ושבתה (לעיל ע' רצו ואילך).
 (75) בד"ה ועשית חג שבועות (לעיל ע' שכא ואילך).

אבל ישראל הוא בחי' גילוי שם הוי' ע"י תו"מ, דכל ענין התו"מ הוא בחי' גילוי שם הוי' ⁸¹, שנק' תורת הוי' ⁸² ומצות הוי' ⁸³, וכידוע ⁸⁴ דמה שניתנה התורה הוא שיהי' גילוי בחי' עצמות אוא"ס שלפני הצמצום, שלמעלה מעלה מבחי' מקור לעולמות כו', וזהו בחי' ישראל, שהוא בחי' גילוי עצמות אוא"ס שלמעלה מעלה משם אלקים, ואין השם אלקים מסתיר ע"ז כלל כו'. והוא בחי' הארת פנים דיאר הוי' פניו אליך ⁸⁵, שע"י התורה נמשך בחי' הארת פנים דפני (ב)אדה"ע, ומאיר גם באדם התחתון, וכמשנת"ל (בד"ה ועשית ח"ש ⁸⁶), והארת פנים הוא מבחי' פנימיות עתיק, כמשנת"ל (ד"ה במד"ס ⁸⁷), והיינו דבבחי' ישראל העבודה היא בבחי' אוא"ס שלמעלה מבחי' הצמצומים, והיינו בבחי' גילוי שם הוי' שלמעלה מבחי' הצמצום דשם אלקים, ובשרש שרשו הוא בחי' עצמות אור א"ס שלמעלה מגדר שייכות אל העולמות כו'.

ד"ש

וזהו ⁸⁸ מה שיעקב נקרא יעקב עבדי, שעבודתו היא בבחי' עמל ויגיעה, להיות שאינו מאיר לו גילוי שם הוי', ובעבודה הוא בבחי' שם אלקים, לזאת צריך עבודה ויגיעה רבה עד שישגי את הענין האלקי ויורגש בנפשו, ומכ"ש שיאיר האור האלקי בגילוי בנפשו, לכ"ז צריך יגיעה רבה כו'. ובפרט לפי משנת"ל (בד"ה השמים מספרים ⁸⁹) בענין לכתך אחרי בזה"ג ⁹⁰ והחשך, שהאלקות הוא בבחי' ריחוק, וצריך לייגע ביגיעת נפש ויגיעת בשר לראות אלקות בבחי' אחוריים וחיצוניות עכ"פ, שגם אז אינו מאיר לו אור הוי' בגילוי כו', כ"א שע"י הילוך זה מחזיר פניו אליו אח"כ להאיר אור פניו ית' להיות לו גילוי אור ה' ממש ולהיות בבחי' אה"ר באמת כו' כנ"ל (בד"ה הנ"ל), אבל עבודתו היא ביגיעה רבה מאד כו'. וכמו"כ בהתבוננות בתפלה בבחי' זיו והארה דבחי' מלכותך כו', כמשנת"ל, ה"ז ג"כ בבחי' עמל ויגיעה, מאחר שהעבודה היא בהאור הנמשך ע"י הצמצום דשם אלקים, ונק' בד"כ אור אלקים, ולא אור הוי' כו', וכמשנת"ל (ד"ה כי תבאו כו' ⁹¹), ממילא אין האור מאיר בגילוי, כ"א ע"י היגיעה דוקא כו'. ועוד יותר מזה, שצריך להיות עמל נפשו בעבודה זו מפני ההעלמות וההסתרים דנה"ב, שהנה"ב מטריד ומבלבל אותו בעת התפלה בכמה בלבולים ומח"ז והרהורים שאינם מניחים להעמיק שכלו ובינתו בהענין כו', והיינו, להיות שיש כאן בחי' הצמצום והסתר דשם אלקים, שמעלים ומסתיר על האור כו', לזאת יש להנה"ב מקום להטריד ולבלבל, וכידוע ⁹² דנה"ב הוא מק"נ, שמקבלת מבחי' אחוריים דשם אלקים, מבחי' מ"ח צירופים האחרונים דשם אלקים ⁹³, שנק' אדמת בני חם ⁹⁴, שהן ע"ש ⁹⁵ דנוגה כו', ולזאת צריך עבודה ויגיעה רבה בתפלה, להסיר הטרדות והבלבולים דנה"ב שהן ההעלמות וההסתרים שלו (ועמשנת"ל

81) ראה לעיל ע' ויב"ג. וש"נ.

82) בא יג, ט. תהלים יט, ח. ובכ"מ.

83) פ' ראה טו, לט. ובכ"מ.

84) ראה גם לעיל ע' יא ואילך. ובכ"מ.

85) נשא ו, כה.

86) לעיל ע' שטו ואילך.

87) לעיל ע' רצט ואילך.

88) לעיל ע' וטו.

89) ראה תניא ספ"א (ו, רע"א).

90) ראה שער הכוונות ענין הפסח דרוש א. הוספות

91) לתו"א יתרו קט, ד. אג"ק כ"ק אדמור"ר ז"ע ח"ב ע' כ. ועוד.

92) ביהבא לקמן (עד סוף המאמר) ראה ד"ה לא הביט און

93) נוסח ברכת אמת ואמונה דתפלת ערבית.

94) ביעקב בלקו"ת בלק עא, ד ואילך. (וראה גם שם עא, ב). ד"ה

95) = ע' שרים.

לא הביט בשה"מ תרל"ט ח"ב ס"ע תסג ואילך וע' תרג. וראה

ד"ה ויגש אליו⁹⁶), ויאיר אור נפשו האלקית להתבונן ולהשיג ולהרגיש את הענין האלקי כו'. וגם, הלא זאת היא העבודה האמיתית דתפלה, להתגבר על הנה"ב ולהכניעו, שזהו ע"י יגיעה רבה ועצומה מאד, וכמא'⁹⁷ שעת צלותא שעת קרבא, דשעת התפלה היא זמן המלחמה עם הנה"ב (וזהו⁹⁸ הטעם מה שאז דוקא נופלים לו מח"ז, שזהו מה שמתגבר הנה"ב נגד הנה"א, דכשמתבונן בבחי' חב"ד שבנפשו ברוממות וגדולת ה' כו', עומדין כנגדו מח"ז דנה"ב לבלבלו כו'), והיינו להביא לידי התגלות את הכחות דנפש האלקית בהשגה והתבוננות ובהתעוררות אהוי"ר, שע"ז נכנעים המדות טבעים דנה"ב ומתגבר עליהם כו', וכמשנת"ל (ד"ה יהודה אתה וד"ה וילך איש⁹⁹) בענין ההקרבה דנה"ב באש שלמטה, ואש שלמעלה השייך לנה"ב, ואש שלמעלה דנה"א כו'. וכ"ז¹⁰⁰ שייך בבחי' יעקב, שהוא העבודה בבחי' שם אלקים כו', וזהו יעקב, יו"ד עקב¹⁰¹, דהיינו ירידת הנשמה למטה בגוף ונה"ב ובריבוי ההעלמות והסתרים כו', והעבודה היא לברר ולתקן את הנה"ב כו'.

אבל בחי' ישראל שהוא בחי' גילוי שם הוי' ממש, הרי אין העבודה לברר ולתקן כו', והיינו שגם העבודה דתפלה אינה בבחי' עמל ויגיעה, הן בענין השגת והרגשת האור האלקי, שהרי האלקות מאיר אצלו בגילוי ממש, ואין לו בזה שום עמל וטורח כלל, מאחר שאין דבר המעלים ומסתיר כלל, הן על אור ה' והן על אור נפשו כו', וגם אין בו העמל ויגיעה לברר את הנה"ב, כי אין הנה"ב מעלים ומסתיר אצלו כלל, ולא זאת היא עבודתו בתפלה, כי ענין התפלה שלו תמיד היא במדרי' תפלה דשבת¹⁰², שהיא רק התפעלות אלקי מצד הנשמה בעצמה, שנק' עובדי ה' בנשמתם¹⁰³, להתענג על ה' בעריכות מתיקות ידידות¹⁰⁴ עוז ההתקשרות והדביקות מצד עצם נשמתו, שנמשך אל עצמות אור א"ס כניצוץ אל האבוקה כו', שבזה א"צ יגיעת הנפש, כי התפעלות זו היא עצמות התענוג אלקות, והיא טבעית ממש בנפש להתפעל על ה', אם בבחי' רצוא דבחי' אה"ר ברשפי אש, מצד הרגש עצם הנשמה [ב]בחי' העצמות דאוא"ס כו', או בבחי' כליון דאהבה בתענוגים להתענג על ה' עד כלותה כו', דכ"ז הוא בטבע בנפש, בלתי יצטרך ליגיעה ועמל כלל וכלל, אלא רק ע"י שירה וזמרה, שהוא בחי' רצוא וכליון כו' (ע"ד כל בעלי השיר יוצאין בשיר כו'¹⁰⁵), וכידוע¹⁰⁶ דשיר הוא בחי' כליון ודביקות הנפש למעלה כו'. וכמו שאנו רואין בקול ניגון, דהתפעלות הנפש בזה הוא למעלה מהשגה והבנה, והיינו מה שלמעלה מהשכל המושג, שהרי בנגינה כשמנגן בקול הניגון, כשיוצא ממעמקי הלב באיזה כוונה

96 לעיל ע' וקסד"ה.

97 הובא בשם הזהר בלקו"ת בלק עב, א. תצא לד, ג. לה, ג. ובכ"מ. וראה זח"ג רמג, א (ברע"מ).

98 ראה תניא פכ"ח (לה, א"ב). לקו"ת במדבר ג, ד. ועוד.

99 לעיל ע' וקעה ואילך, וע' וקפב ואילך.

100 הבא לקמן מיוסד על ד"ה לא הביט און במאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ד ס"ע א'תקלז"ח.

101 ע"ח שער ג (שער סדר אצי' למהרח"ו) פ"ב. פרדס

שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"י ערך יעקב. תר"א ויצא כא, א. כב, א. ועוד.

102 ראה (אודות תפלה דשבת) תו"א בשלח סה, ג. מאמרי

אדה"ז תקס"ח ח"א ע' לג. ס"ע לו ואילך. הנחות הר"פ ע' עד. ע' עו. לעיל ע' וקערו"ז. ועוד.

103 ראה לעיל ד"ה החודש ע' רח, ובנסמן שם הע' 49.

104 ראה אור החיים ר"פ אחרי (ד"ה או יאמר על זה

הדרך). וראה לעיל ע' וקמב (ובהע' 89 שם), וע' וקנה.

105 שבת נא, ב. וראה תו"א בראשית ז, ג. לקו"ת ברכה

צח, א. סידור עם דא"ח ערה, ד. סה"מ תרל"ג ח"א ע' רסט.

תרנ"ג ע' ריח. תרנ"ד ס"ע רנג. תו"מ סה"מ מלוקט ח"ב ע'

שעג. וש"נ. [ובהוצאות הקודמות הוא בחי' ע' צה].

106 ראה שערי תשובה שבהע' 109. ועוד.

והשגת דבר מה, תתבטל צירופי אותיות מחשבת אותה הדבר, היינו דבר ההשגה והכוונה כו', וה"ה אז בבחי' התפעלות ודביקות הנפש שלמעלה מהשגה כו'. וכמו"כ אנו רואין שע"י מתיקות השיר יכול להתעלף עד שתצא נפשו, שזהו מפני עומק השיר, שנפשו מתכללת להכלל ולהבטל, עד שכל כחות הנפש שהם בבחי' ירידה והתפשטות להחיות את הגוף, הם מתכללים לנקודת פנימיות לבבו, לצאת עמה ממאסרי הגוף המגבילים אותה, היפך כלייתה לעלות ולדבק בפנימי' רצונה האמיתי כו'. נמצא דענין השיר הוא בחי' כליון הנפש ודביקותה למעלה כו'. והשירה זמרה ג"כ מאליו בא, כמו שאנו [רואין] בהתפעלות עצמות הנפש, שממילא בא לידי שירה ורנה, והיינו שאין השירה מעורר את התפעלות הנפש (שזה כמו עבודה ויגיעה כו'), אלא אדרבה כו' (ומה שקול מעורר את הכוונה¹⁰⁷, היינו רק בעבודה שבכחות פנימיים שכנפש, בשכל ומדות כו'. וגם בזה, בבחי' כוונה פנימיות שמצד פנימיות בינה, וכ"ש שמצד בחי' מ"ה דחכמה, בא השיר וניגון מאליו וממילא, וכמו רע"מ¹⁰⁸ שהי' מנגן בכל מיני ניגון בצלותא, שזהו מה שבא בדרך ממילא מבחי' כוונה פנימיות דבחי' מ"ה כו', וכמ"ש במ"א¹⁰⁹, ועמשנת"ל ד"ה ויצא יעקב¹¹⁰), כי השירה זמרה באה מצד התפעלות עצמית שנתפעל וניזוז ממקומו כו', אלא שבחי' הכליון בפועל הוא בהשיר כו' (וזהו יוצאין בשיר כו'), והוא בא מצד התענוג העצמי שמתענג על ה' בבחי' אה"ר בתענוגים כו'. וכ"ש שאין טורח ויגיעה בגוף ועצם העבודה, וכבן שיעבוד לאכיו באהבה עצמיות בתענוג גדול, ולא יחשב לו לעמל וטרחא ויגיעה כלל, אדרבא, לא ירגיש כלל בזה שום עבודה ועמל, רק תענוג ונח"ר כו', שכל עבודה ועמל הוא רק בדבר שאין לו תענוג בזה, ועושה שלא לרצונו כו' (וכמו הטרחא ויגיעה במו"מ¹¹¹, שאע"פ שסופו יהי' לנח"ר כשירוית, אבל עד שירוית, יש לו עול משא וטרחא ביגיעה באופן העסקים, והכל עושה שלא לרצון וחשק, וכמו אדם לעמל יולד כו'¹¹², וכן מה יתרון לאדם בכל עמלו כו'¹¹³, כמו לחרוש ולזרוע ולייגע א"ע שיצמיח פרי, וכן בפזור מעות בעסק מו"מ עד שבא הריווח כו', וכמו"כ הוא בעבודת עבד לאדונו שהיא לטורח עליו כו', וכמשי"ת¹¹⁴), אבל הבן שעובד הוא רק מצד אה"ר עצמית, ולא מצד אהבה שנקנית מן השכל והטעם (שבזה תחלתה ג"כ בעמל, היינו שהוא לטורח ומשא עד שמאיר לו הענין כו', וגם אז, דהיינו כשכבר יש האהבה, א"א לאמר ע"ז שהיא בלי עמל וטורח לגמרי, כי אין הרצון ותשוקה באופן כזה שיתענג ממש בזה, מאחר שהוא מצד הטעם לבד, וממילא יש בזה קצת טורח כו'), כ"א מצד העצם כו', ויש לו תענוג ונח"ר ממש בהעבודה, ואינו מרגיש בזה שום עבודה וטורח כו', וכמו"כ בעבודה בתפלה, שהיא מצד התענוג העצמי באלקות כו'. וזהו שנק' ישראל שיר אל¹¹⁵, פי' שהשיר הוא בא רק מצד

שז

ואילך). מאמרי אדהאמ"צ דרושי חתונה ח"א ע' רלו. וש"נ.
 (110) לעיל ע' וקל"א.
 (111) = במשא ומתן.
 (112) איוב ה, ז.
 (113) קהלת יא, ג.
 (114) לקמן ד"ה ומקנה רב ע' .....
 (115) תקו"ז בהקדמה (ג, א). שם תיקון יו"ד (כה, א). לעיל ע' וקלא, ובנסמן שם בהע' 77.

107) ראשית חכמה שער הקדושה ספט"ו. של"ה פב, א.
 טואו"ח סי' סא. שו"ע אדה"ז שם ס"ה. סק"א ס"ג. לקו"ת
 שה"ש יג, ב. סה"מ תרנ"ט ע' ו. תרס"ה ע' רמט. לעיל ע' ומד.
 ובכ"מ.
 108) = רעיא מהימנא (זח"ב קיד, סע"ב (ברע"מ). וראה גם
 זח"א רסו, ב (בהשמטות).
 109) ראה שערי תשובה לאדהאמ"צ ח"ב יד, סע"ד ואילך.
 קונטרס ההתפעלות ספ"א (מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' טו

אלקות לבד כו'. ונק' שיר אל, ולא שיר אלקים כו', דבעבודה זו אין בזה שום עבודה ויגיעה כלל, ואין ענינה לתקן את הנה"ב, כ"א היא עבודת הנשמה מצ"ע כו', כנ"ל. אבל יעקב הוא בחי' יעקב עבדי, עובד אלקים, שעבודתו הוא בהאורות וגילויים דשם אלקים כו', דבזה יש עבודה ויגיעה, הן בגוף העבודה, לפי שאין האור מאיר בגילוי כו' כנ"ל, וגם יש בזה עמל ויגיעה לברר את הנה"ב, וכמו"כ כל הדברים השייכים לנה"ב, לפי שבהשתל' דשם אלקים נתהווה הנה"ב, ולזאת עבודתו של יעקב בתפלה לתקן כו'.

וכמו"כ בעסק התורה, דבישראל ענין עסק התורה הוא רק להמשיך גילוי אלקות, וביעקב העיקר הוא לברר בירורים בכח התורה כו'. וי"ל ע"פ משנת"ל (ד"ה ויכולו השמים¹¹⁶) ההפרש בין רשב"י לשארי תנאים, שבהם הי' לימוד התורה בבחי' העלאת מ"ן, בהיות שהתורה נתלבשה בענינים גשמיים, והעסק בתורה לאמר זה אסור וזה מותר, דזה יכול לעלות כו', והיינו ההתעסקות בהכלים כו', אבל רשב"י, גם לימוד הנגלה שלו הי' בבחי' המשכת מ"ד, דהיינו שהי' יודע הפנימיות בכל פשוטי ההלכות (וכמו שא' דוד¹¹⁷ בפקודיך אשיחה, בגילוי בדבור דנגלה דתורה, ומ"מ, אביטה אורחותיך¹¹⁷, בחי' אורחות הוי"ו¹¹⁸, שבכל דבור דתורה מאיר גילוי אוא"ס ממש כו'), ובשעה שהי' לומד הי' ממשיך עצמות אוא"ס בכל העולמות כו'. וזהו עיקר ענין עסק התורה דבחי' ישראל, להמשיך גילוי אלקות ע"י התורה כו' (והבירור נעשה בדרך ממילא, וכמו שרצה משה להמשיך בכללות נש"י בחי' הראי', אעברה נא ואראה כו'¹¹⁹, שיהי' מלאכתן נעשה ע"י אחרים¹²⁰, פי' שיתבררו מעצמן, ולא יצטרכו המה לברר בירורים כו'). וכמו שהי' במסעות שבמדבר, שהי' הארון הורג הנחשים שבמדבר, נחש שרף כו', והי' מיישר להם הדרך כו'¹²¹, וכענין ידבר עמים¹²² שהי' בזמן בהמ"ק, שע"ז נאמר¹²³ קומה ה' למנוחתך, וכן אמר משה¹²⁴ קומה ה' ויפוצו כו'. והיינו כמשנת"ל (ד"ה כי תבואו כו' ושבתה¹²⁵) דבחי' ישראל הוא שממשיך גילוי שם הוי", ועי"ז מתבטלים ממילא כל ההעלמות וההסתרים כו'). אבל בחי' יעקב הוא שעסק התורה הוא לברר בירורים כו' (וגם בזה אופן הבירור דתורה הוא בדרך מלמעלמ"ט (ולא כמו התפלה שהיא מלמטה למעלה, ואחר הבירור דתפלה הוא הבירור דתורה כו', שנק' בירור שני, כנ"ל¹²⁶, וכמ"ש במ"א¹²⁷), אבל הוא ע"י התעסקות והתלבשות (עמשנת"ל ד"ה וראיתם אותם¹²⁸), שמתלבש בענינים אלו לבררם, וכנ"ל בענין עסק התורה בשארי תנאים כו', וכמשי"ת¹²⁹ בענין תושבע"פ בכלל כו', וזהו כוונת עסק התורה בזה כו').

116 לעיל ס"ע וסב"ג.

117 תהלים קיט, טו. — וראה תורת חיים וישב רב, ריש ע"ב. דרך חיים נה, ג. אוה"ת עקב ע' תפוז. וראה גם מאמרי אדה"ו תקס"ב ח"א ע' רפד. ח"ב ע' תקלד.
118 ל' הכתוב — תהלים כה, יו"ד.
119 ואתחנן ג, כה. וראה לקו"ת ואתחנן ב, ד ואילך. ג, ג ואילך. ועוד.

120 ראה ברכות לה, ב.

121 כ"ה בכ"מ בדא"ת, ראה לקו"ת נשא כ, א. ועוד.
ובספרי בהעלותך (הובא בפירש"י בהעלותך י, לד) שהי' זה

ע"י ענני הכבוד.

122 תהלים מז, ד. וראה ראב"ע עה"פ.
123 תהלים קלב, ח.
124 בהעלותך י, לה.
125 לעיל ע' וש ואילך.
126 לעיל סד"ה זה היום ע' וכב.
127 ראה תו"א וישב כח, א ואילך. לקו"ת צו ז, ד ואילך. ועוד.

128 לעיל ע' ושנח ואילך.

129 לקמן ד"ה אר"ע אשריכם (ע' ושפג ואילך).

וי"ל¹³⁰ שזהו מה שהתורה היא בבחי' ירושה, וכמ"ש¹³¹ תורה צוה לנו משה מורשה כו', דענין ירושה הוא מה שיורש אורות דתהו¹³², שע"י עסק התורה מברר בירורי' ויורש אורות דתהו כו' (והנה ירושה שייך לבן דוקא, י"ל שכללות התורה הוא בחי' בן, וכמשנת"ל (ד"ה ויגש אליו¹³³) דיעקב הוא בחי' תפלה, ותורה היא בחי' ישראל, ולזאת, גם ביעקב ענין התורה הוא בחי' בן, ואופן הבירור הוא בדרך מלמעלה למטה כו' כנ"ל, ומ"מ יש בזה חילוק כנ"ל, דבבחי' ישראל עיקר עסק התורה הוא בבחי' הפנימיות, והבירור נעשה שלא ע"י התעסקות כלל בהדבר כו', ובבחי' יעקב הוא ע"י ההתעסקות עכ"פ בגשמיות ההלכה כו'), והיינו בחי' גליא דתורה, שהיא לברר בירורים כו'. וזהו שאמר קהלת יעקב, דביעקב עסק התורה היא בבחי' מורשה כו' (וענין קהלת יעקב היינו בחי' האסיפה וקיבוץ, דיעקב הוא בחי' יו"ד שיורד בעקב לברר כו', וקהלת יעקב היינו אסיפת יעקב כו'). ויש בתורה שהיא בבחי' מתנה, וכמו שאנו מברכים נותן התורה, מתן תורה, והיינו בחי' סתים דתורה, בחי' טל תורה כו', דבחי' זו אינו לברר, כ"א היא בחי' המשכת אוא"ס כו', וזה"ע התורה דבחי' ישראל כו'. וכמו"כ בקיום המצות, שנתלבשו בדברים גשמיים, ציצית בצמר גשמי כו', שזהו לברר את הדברים הגשמיים כו' כידוע¹³⁴, וזהו דוקא בבחי' יעקב, דעסק המצות הוא בבחי' תיקון הכלים כו'. אבל בבחי' ישראל, ענין עסק המצות הוא בחי' גילוי אוא"ס כו', והיינו שבמעשה המצוה הגשמית מאיר לו בגילוי ממש בחי' הסוד והרז שיש בזה כו', דכאופן כזה הוא ענין קיום המצות דצדיקים הגדולים כרשב"י כו', וכמ"ש במ"א¹³⁵.

וכ"ן הוא מפני שיעקב עבודתו הוא בבחי' שם אלקים המסתיר, להיות עובד אלקים, לתקן בחי' ההסתר, ועל ידי זה מאיר גילוי אור הוי' כו', וישראל הוא בחי' גילוי שם הוי' ממש, שאין השם אלקים מסתיר כלל כו'. ובנשמה¹³⁶ גופא ההפרש הוא, דבחי' ישראל הוא גילוי דהנשמה כמו שהיא למעלה, דהנה נת"ל (ד"ה במד"ס כו'¹³⁷) דישראל עלו במחשבה¹³⁸ בבחי' מראה אדם¹³⁹ דאצילות, ולמעלה מזה, מבחי' ¹⁴⁰מחה"ק דא"ק כו', וכמו שהיא למעלה בבחי' עליית הנשמה במח', כמו"כ ירדה למטה כו' (והו"ע נשמה שנתת בי טהורה היא כו'¹⁴¹), ובחי' יעקב הוא כמו שירדה הנשמה בבחי' בראת יצרת ונפחת בי כו'¹⁴¹. ולזאת, בחי' ישראל בכלל זהו בחי' עובדי הוי' בנשמתן, שמאיר להם גילוי הוי' ממש, ואין להם שייך¹⁴² אל הגוף, כ"א עבודת הנשמה עצמה כו'. אבל בחי' יעקב, להיותו בבחי' בראת כו', אינו מאיר בהם גילוי האור ממש, והן שייכים אל הגוף, והעבודה היא לתקן כו'.

(134) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ח"ב שם ע' תשלא ואילך. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ד ע' א'תקסו ואילך. סה"מ תרס"ח ע' סו"ז. ובכ"מ.

(135)

(136) ראה גם סה"מ תרע"ח ע' קו ואילך.

(137) לעיל ע' ושה ואילך.

(138) ב"ר פ"א, ד.

(139) ע"פ יחזקאל א, כו.

(140) כ"ה בכתי"ק, ואוצ"ל: בבחי'.

(141) "אלקי נשמה" בברכות השחר (ברכות ס, ב).

(142) כ"ה בכתי"ק, ואוצ"ל: שייכות.

(130) בהבא לקמן (בענין ירושה ומתנה בתורה) ראה סה"מ תרל"ג ח"ב ס"ע תקנא ואילך. וש"נ. תרל"ד ע' מ ואילך. תרנ"ד ע' כו ואילך. תש"ב ע' 39 ואילך. ע' 47 ואילך. תו"מ סה"מ מלוקט ח"א ע' קצה ואילך [בהוצאות הקודמות הוא בח"ה ע' לז ואילך]. ח"ב ע' שצא ואילך [בהוצאות הקודמות הוא בח"א ע' רכז ואילך]. ד"ה ביום השמע"צ וד"ה ויכולו השמים בסה"מ תשכ"ח ע' מב ואילך ע' מט ואילך. ד"ה לה"ע שמח"ת תשמ"ו. לקו"ש ח"ג ע' 115 ואילך. וש"נ.

(131) ברכה לג, ד.

(132) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ח"ב (הוצאת תשס"ד) ע'

תשמ"א. ע' תשמה"ו. במקומות שנסמנו בה"ע' 130.

(133) אוצ"ל: ד"ה וידבר גו' במדבר (לעיל ע' שג ואילך).

ועפ"ז יובן מ"ש תתן אמת ליעקב, שצריכים ליתן בחי' אמת ליעקב. דהנה, ענין אמת נת"ל (בד"ה כי תבואו כו' ושבתה כו'¹⁴³) שז"ע ואמת הוי'¹⁴⁴, גילוי בחי' שם הוי', ובחי' אמיתית דהוי', דהיינו מה שלמעלה משם הוי' כו'. ובחי' יעקב, להיות כללות עבודתו הוא בבחי' שם אלקים, לזאת נאמר תתן אמת ליעקב, ליתן לו בחי' אמת, היינו בחי' אמיתית דהוי' כו'. והגם דיעקב עצמו הוא בחי' אמת, היינו בחי' האמת דסדר השתל', דהנה, נת"ל בד"ה [הנ"ל]¹⁴⁵, שיש ב' מדריגות בבחי' ד"ת, הא', בחי' ד"ת דבי"ע, והב', בחי' ד"ת דאצילות כו', דד"ת דאצילות הוא ג"כ בחי' ד"ע, בחי' גילוי שם הוי', אלא שאין זה בחי' אמיתות הוי' ממש כו', ובחי' אמת לאמיתו הוא בחי' אמיתית שם הוי', דהיינו בחי' אוא"ס שלמעלה מאצילות, וזהו הדעה העליונה האמיתית כו', יעו"ש (וזהו ההפרש בין גילוי שם הוי' שמאיר ע"י העבודה דשם אלקים, דבד"כ הוא בחי' אור האצילות, דכזה שייך ההעלם דשם אלקים כו', ובחי' ישראל, דהעבודה היא בבחי' שם הוי', שאין האלקים מסתיר, היינו בחי' האוא"ס שלמעלה מאצילות כו'). וזהו תתן אמת ליעקב, דעם היות דיעקב מדתו מדת האמת, מ"מ, זהו בחי' האמת דסדר השתל' לבד, וענין נתינת האמת היינו בחי' אמיתית הוי' ממש כו'. וזהו תתן אמת, בחי' אמת לאמיתו כו'.

---

(145) לעיל ע' ורצו.

---

(143) לעיל ע' ורצו ואילך.

(144) תהלים קיז, ב.